

STIPS TOEWAN ZIE STONOR

Met **nieuw elan** werken
aan de ruimtelijke herinrichting
van Nederland

PREAMBULE

PREAMBULE

De Rijksbouwmeester heeft recentelijk onder zeshonderd Nederlandse architectenbureaus een onderzoek laten verrichten naar de gevolgen van de economische crisis. Met name architectenbureaus die afhankelijk zijn van de bouw van woningen en kantoren worden hard getroffen. Na het afgelopen jaar vergaand bezuinigd te hebben, ontkomt geen enkel bureau meer aan het doen ontslaan van net name jongeren. De Bond van Nederlandse Architecten becijfert dat voor de crisis Nederland zo'n 15.000 architecten, stedenbouwkundigen en bouwkundig adviseurs telde en nu nog maar 10.000. Een verloren generatie, met een enorm **verlies aan creativiteit en ervaring**, doemt op als schrikbeeld.

Om te voorkomen dat Nederland zoals in de jaren tachtig te kampen krijgt met een verloren generatie heeft de Rijksbouwmeester, ondersteund door het College van Rijksadviseurs, het initiatief genomen om te verkennen hoe de ruimtelijke sector, in aanvulling op verschillende andere acties en investeringen, **sterker uit de crisis** kan komen.

Wij, initiatiefnemers van 'Nederland wordt anders; met nieuw elan werken aan de ruimtelijke herinrichting van Nederland', onderschrijven de alarmerende situatie van dit moment, maar zien ook mogelijkheden om de crisis te benutten. Nu is er immers na een aantal hectische jaren met vrijwel alleen aandacht voor de uitvoering, tijd voor **reflectie** op nieuwe opgaven en een **herpositionering** van de ruimtelijke sector.

Met 'Nederland wordt anders; met nieuw elan werken aan de ruimtelijke herinrichting van Nederland' willen wij in het bijzonder een bijdrage leveren aan het behoud van creativiteit, het voorsorteren op nieuwe opgaven en het verkennen van nieuwe condities. Uiteraard kunnen wij, letterlijk en figuurlijk, voortbouwen op het plezier dat de ruimtelijke sector heeft in het maken van ons land en de rijke onderzoeks-, ontwerp-, beleids- en ontwikkelingstraditie die hierdoor is ontstaan. Maar van het simpelweg doorgaan op dezelfde weg kan geen sprake meer zijn. De toekomst van Nederland vraagt, mede tegen de achtergrond van de economische crisis en de ambitie om hier sterker uit te komen, om **business as unusual**.

Met dit initiatief geven wij een **impuls** aan het ruimtelijk onderzoek, ontwerp, integraal denken en concrete ontwikkelingen in onze steden en het landschap. Wij organiseren hiervoor vijf betaalde prijsvragen in vijf verschillende steden, ieder met een vijftal bureaus. Dit zijn prijsvragen die zoveel als mogelijk uitmonden in concrete herontwikkeling. Wij blazen de traditie van ideeënprijsvragen nieuw leven in, om het debat over de ruimtelijke herinrichting en ons organiserend vermogen aan te jagen. Wij geven het nieuwe wonen in wijken op verrassende wijze vorm en inhoud. En wij richten een tijdelijk Onderzoekslab op, waar ontwerpers die (deels) werkloos zijn geraakt, actuele ontwerpogaven verkennen.

Ons initiatief heeft een driedelig doel. Ten eerste willen wij met al onze kennis, ervaring, maar zeker ook onze vragen, een extra bijdrage leveren aan het voorbereiden van ons land op de majeure en deels nog onontgonnen **opgaven van de toekomst**. Deze opgaven zijn: binnenstedelijke verdichting, nieuw wonen in de wijk, herbestemming, krimp, nieuwe werkmilieus, water als ontwerpogave, verwevenheid stad en landschap, duurzame (rijks)gebouwen en het verbeteren van de samenhang tussen infrastructuur en omgeving. Opgaven waar wij uiteraard niet bij nul beginnen. Maar wil Nederland excelleren in duurzaamheid, schoonheid en integrale samenwerking en willen wij zorgvuldig met onze ruimte omgaan, dan hebben wij werkelijk andere vakinhoud nodig.

Ten tweede realiseren wij ons dat de ruimtelijke sector wezenlijk anders uit de economische crisis zal komen. Hoe publieke, semi-publieke en private partijen zich herpositioneren en hoe de verhoudingen tussen partijen zich uitkristalliseren, is voor ons nog grotendeels een vraag. Dat er nieuwe partijen, verhoudingen en condities nodig zijn, is voor ons een gegeven. Ons initiatief wil het **organiserend vermogen** van de ruimtelijke sector na de economische crisis verkennen en, waar mogelijk, een aanzet geven.

En ten derde willen wij voorkomen dat onze deskundigheid en onze creativiteit talent verloren gaat. Voor ontwerpers die (deels) werkloos raken, zal het Onderzoekslab de gelegenheid bieden om **onderzoekservaring** op te doen rondom opgaven waar nu tijd voor vrijgemaakt kan worden om te verkennen, te verdiepen en richting praktijk te brengen. Het Onderzoekslab stimuleert de kennisontwikkeling en het interdisciplinair denken, bovendien zullen de uitkomsten ervan mede benut kunnen worden bij de drie andere activiteiten van ons initiatief; de prijsvragen, de ideeënprijsvragen en het stimuleren van nieuw wonen in wijken.

Om de prijsvragen, ideeënprijsvragen, het nieuw wonen in wijken en het Onderzoekslab voortvarend van start te laten gaan en verzekerd te zijn van een optimale uitwisseling, stellen initiatiefnemers een **tijdelijk projectbureau** in. Zo wordt werk met werk gemaakt: een traditie die wij graag in ere houden.

Deze preambule verwoordt de gemeenschappelijke aanleiding, het doel en de acties van 'Nederland wordt anders'. Onderstaande partijen hebben hiertoe het initiatief genomen, maar deelname hieraan staat uiteraard ook **open** voor andere partijen die actief zijn in de ruimtelijke sector.

Den Haag, 7 juli 2009

Peter Noordanus, Henk Ovink, Liesbeth van der Pol, Janny Rodermond, Astrid Sanson, Jeroen van Schooten, Anco Schut, Emile Spek, Pieter van Wesemael en Friso de Zeeuw.